

'สกสว.'จับมือ'TCI'และ'Scopus' ผลักดันวารสารวิชาการไทยในเวทีโลก

ในอดีตที่ผ่านมาการเผยแพร่ผลงานวิจัยในวารสารวิชาการไทยยังไม่เป็นที่ยอมรับมากนักในระดับนานาชาติ ดังจะเห็นได้จากในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ ค.ศ.2005-2017 มีจำนวนวารสารไทยอยู่ในฐานข้อมูล Scopus เพียง 28 วารสาร (Scopus คือฐานข้อมูลสากลที่รวบรวมวารสารจากประเทศต่างๆ ทั่วโลกจำนวน 27,950 รายการ และเป็นฐานข้อมูลหลักที่ใช้ในการจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลก) จากสถิติพบว่า Scopus ใช้เวลาในการพิจารณาวารสารไทยเข้าฐานข้อมูลเฉลี่ย 16 เดือน/วารสาร และอัตราการรับวารสารไทยเข้าฐานข้อมูลนี้อยู่ที่ 23% เท่านั้น

นอกจากนี้ ยังพบว่า วารสารไทยที่ได้รับการบรรจุใน Scopus แล้ว ยังมี Journal Quartile ที่ต่ำ คือวารสารส่วนใหญ่อยู่ใน

Quartile 4 หรือไม่มี Quartile รวมทั้งไม่มีวารสารไทยอยู่ใน Quartile 1 เลย ดังนั้น ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (หรือศูนย์ TCI) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (มจธ.) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) และศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (เนคเทค) จึงดำเนินการโครงการพัฒนาศักยภาพและเพิ่มผลผลิต/การอ้างอิงของผลงานวิจัยในมหาวิทยาลัยไทยสู่ฐานข้อมูลสากล

โดยใช้กลไกการพัฒนาคุณภาพวารสารไทยให้มีมาตรฐานสากล และผลักดันให้ได้รับการบรรจุในฐานข้อมูล Scopus จำนวน 40 รายการ ภายใน ปี 2017-2020 ในการนี้ ศูนย์ TCI ร่วมกับบรรณาธิการวารสาร ได้ใช้เวลาประมาณ 6-12 เดือน ในการพัฒนา

คุณภาพวารสารแต่ละรายการ จนวารสารมีคุณภาพระดับสากล และได้รับการยอมรับบรรจุในฐานข้อมูล Scopus ทั้ง 40 รายการ โดยมีอัตราการรับวารสารเข้าฐานข้อมูลนี้เป็น 100% และ Scopus ใช้เวลาในการพิจารณาโดยเฉลี่ย 24 วันเท่านั้น

นอกจากนี้ ในช่วงปี 2020 เป็นต้นมา จำนวนวารสารไทยใน Scopus มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นเพื่อพัฒนาคุณภาพวารสารไทยจำนวน 46 รายการในฐานข้อมูล Scopus ให้มีคุณภาพสูงขึ้น สกสว. ได้สนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมในโครงการพัฒนาระบบและปรับปรุงคุณภาพวารสารไทยในฐานข้อมูล Scopus ในปี 2020-2022 เพื่อพัฒนาคุณภาพวารสารและคุณภาพบทความของนักวิชาการไทยในวารสารไทยทั้งในเชิงการบริหารจัดการและเชิงคุณภาพ รวมทั้งยกระดับ Journal Quartile ของวารสารไทยใน Scopus ให้มี Quartile ที่สูงขึ้น

ผลที่เกิดขึ้นทันทีหลังจากสิ้นสุดการดำเนินงานทั้งสองโครงการดังกล่าว

คือ จำนวนผลงานวิจัยในรูปแบบบทความประเภท article and review ของประเทศไทยระหว่างปี 2017-2022 มีอัตราการเติบโตสูงถึง 101% เมื่อเทียบกับ 37% ในช่วงก่อนมีโครงการนี้คือปี 2012-2017 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในอาเซียนพบว่าประเทศไทยมีจำนวนบทความในฐานข้อมูล Scopus เพิ่มขึ้นอยู่ในอัตราที่สูงกว่าจำนวนบทความของประเทศสิงคโปร์ ซึ่งนับเป็นครั้งแรกในรอบ 25 ปีที่ประเทศไทยมีจำนวนบทความใน Scopus สูงกว่าของประเทศสิงคโปร์ในช่วงเวลาเดียวกัน

ยิ่งไปกว่านั้น หากพิจารณาเฉพาะบทความไทยที่ปรากฏในวารสารไทยในปีที่ศูนย์ TCI ได้ดำเนินโครงการฯ คือปี 2017-2022 พบว่ามีอัตราการเติบโตอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในจำนวนนี้ เป็นบทความที่ปรากฏในวารสารที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวนปีละมากกว่า 2,200 บทความ ส่งผลกระทบในเชิงบวกต่อการจัดอันดับมหาวิทยาลัยไทยในระดับโลก ส่วนในด้านคุณภาพ พบว่าบทความใน

วารสารไทยมีคุณภาพสูงขึ้นด้วยเช่นกัน

โดยพิจารณาจาก journal quartile ที่สูงขึ้นของวารสารในโครงการฯ กล่าวคือมีวารสารไทยที่อยู่ใน Quartile 1 จำนวน 2 รายการ ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในวงการวารสารวิชาการไทย รวมทั้งมีวารสารใน Quartile 2 จำนวน 7 รายการ Quartile 3 จำนวน 13 รายการ และ Quartile 4 จำนวน 24 รายการ ตามลำดับการเพิ่มขึ้นของ Journal Quartile นี้สะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพที่สูงขึ้นของบทความวิชาการไทยบนเวทีโลกได้อย่างชัดเจน

และเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ความเป็นมาและผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามโครงการฯ ที่ผ่านมา รวมทั้งรับทราบนโยบายในการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพวารสารไทยในอนาคต ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (ศูนย์TCI) มจร. สกสว. และเนคเทค นำโดย ศ. ดร.ณรงค์ฤทธิ์ สมบัติสมภพ หัวหน้าศูนย์ TCI ได้จัดการประชุมหัวข้อ “นโยบาย ผลสัมฤทธิ์ และการมอบ

รางวัลแก่วารสารในโครงการ TCI-TSRI-Scopus Collaboration Project” แก่บรรณาธิการและกองบรรณาธิการวารสารของไทยจำนวนมากกว่า 200 คน เมื่อวันที่ 26 พ.ค. 2566 ที่ผ่านมา

ซึ่งในงานดังกล่าวได้มีพิธีมอบรางวัลให้กับวารสารที่มีผลผลิตและผลการดำเนินงานโดดเด่นในช่วงระยะเวลาที่เข้าร่วมโครงการฯ ใน 3 ประเภทรางวัลคือ (1) Most Improved Percentile Award, (2) High Citation Award และ (3) TCI Popularity Award รวม 8 วารสาร จากสถาบันอุดมศึกษา 7 แห่ง ประกอบด้วยมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ(1) มหาวิทยาลัยมหิดล(1), (2) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี(1), มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ(2) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง(2) ราชวิทยาลัยสูตินรีแพทย์แห่งประเทศไทย(3) และมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์(3)